

Rippl-Rónai József (1861-1927)

Bretagne-i népiünnep
(Falusi ünnep, Vasárnap délután)

Akvarell, papír, 39x53 cm
Jelezve balra lent: Rónai

Kiállítva:

• A *Bretagnei népiünnep* című mű 1900-tól kezdve gyakran szerepelt Rippl-Rónai kiállítási katalógusai-ban. Mivel a technika a korai években nincs jelezve, nem eldönthető, hogy a litográfiáról, vagy esetleg erről az akvarellről van-e szó.

Proveniencia:

• Külföldi magántulajdonból

Kikiáltási ár: 9 500 000 Ft

Edward Munch: Az élet tánca

„...impulzust adtam az egyénibb megjelenés bátorságára”/1/

Megkerült Rippl-Rónai egy korai képe, amelynek létéről ez ideig csak egyetlen említés tudósított. Powny Denise, az 1940-ben Rippl-Rónai életművéből Budapesten doktoráló francia művészettörténész említi szakdolgozatában, hogy látta a „Breton ünnepet”, mint „litográfiára való áttételre alkalmas” művet./2/ Magáról a litográfiáról sokat tudunk, hiszen Rippl-Rónai 1890-es évekbeli franciaországi tartózkodásának egyik legrepresentatívabb darabja volt, amely Ambroise Vollard híres albumába /3/ került, *Eté en village* címen. 1900-ban a művész a litográfia öt színnyomatát a Szépművészeti Múzeumnak ajándékozta /4/ és beszámolt róla a kiváló művészettörténész Meller Simonnak, a Grafikai Osztály akkori vezetőjének, hogy a rajz Magyarországon, a litográfia Párizsban készült./5/ A rajzon Rippl-Rónai nyilván a tervezés fázisát értette, hiszen a téma másik variációja, amely a Magyar Nemzeti Galériában van, technikája szén és tempera.

„Az egyszerű elbeszélési mód szintézisével stilizáltam”/6/

A párizsi Mars-mezei Szalonban 1894-ben kiállított *Öreganyám* című képe keltette fel az érdeklődését Gauguinnek és a Nabis-csoport művészeinek Rippl-Rónai iránt. Alig vagyunk túl Gauguin 1888 körüli hallatlan hatású pont-aven-i (Bretagne) szintetizmusként nevet talált stílusújításán. Rippl-Rónai 1889-98 közötti franciaországi korszakának gyökereit a Gauguin által felszínre hozott esztétikai értékekben és a nyomában elindult és Rippl-Rónait is maguk közé számító Nabis-csoport fiatal művészeinek útkeresésében találjuk meg. Gauguin pont-aven-i képein a színek tónus és valór nélkül jelennek meg, amelyeket erőteljes kontúrokkal választ el egymástól, a rekeszománc (cloissonné) elve szerint.

Képünkön ugyanezeket az elveket fedezhetjük fel, bár Rippl-Rónai színei ezekben a korai években sokkal visszafogottabbak, mint környezetének művészeié. Talán sehol máshol ilyen egyértelműen, ilyen teljességében nem figyelhetjük meg, hogy a gauguini elveket mint szelídítette nagyon is egyéni törekvéseihez, hogyan válik hangja biztossá és csakis a sajátjává, e pompásan előkészített talajon. Nem bizonyos, de talán a bretagne-i jelző, amit Rippl már 1900-as kiállítási katalógusában használ képe, vagy litográfiája címében (*Bretagne-i tánc*) /7/, talán utalás a gauguini stíluseredetre: a kompozíción ugyanis kifejezetten bretagne-i ruházat nem látható. E falusi ünnepet megörökítő képünkön a lendületes vonalak hálójából megnyugtató kompozíciós egység és kiegyensúlyozottság árad.

Rippl-Rónai alig valamivel korábban készítette S. Bing számára híres *Les Vierges* című litografált albumát. Ezek a lapokon sokkal egyszerűbbek a kompozíciók, a művészi eszközök azonban a pasztellünkön láthatóhoz hasonlítanak. A *Szűzek* álomszerű tevékenysége ugyanilyen, gyümölcsös dúsán rakott, dekoratív fák között zajlik, mint amilyent képünkön is találunk, és ezen a jelenet is sokkal evlágibb. Táncoló, nézelődő, beszélgető figurákat látunk valami egészen bravúros elrendezésben, a vonalak expresszivitása élő, mozgó lendületet ad. A pasztellkép tónusa sokkal visszafogottabb, a litográfián jóval hangsúlyosabb a sárga szín.

„...a lélekben különben is társaságunkhoz tartozó Edward Munch”/8/

A nagy norvég festő *Az élet tánca* című képét meg kell itt idézzük egy pillanatra. Annál is jobb szívvel tesszük ezt, mert Munch képe 1899-es, tehát évekkel későbbi Rippl-énél. Ahányszor Munch képére nézek, – leszámítva a Rippl-Rónaitól idegen szimbolista felhangot – biztosnak érzem, hogy festője láthatta Vollard albumában a *Bretagne-i népiünnepet*. És ez oly ritka öröm.

Bernáth Mária

Jegyzetek

1. Rippl-Rónai József Emlékezései. Budapest, 1957., 130.
2. Powny Denise: Rippl-Rónai József. Budapest, 1940., 46.
3. L'Album des peintres-graveurs. Paris, 1896.
4. Lásd bővebben: Szabó Katalin a *Bretagne-i népiünnep* litográfiáról in: Rippl-Rónai József gyűjteményes kiállításának katalógusa. Magyar Nemzeti Galéria, 1998., 174. kép., valamint Anna Szinyei Merse - Ralf Beil: Die Nabis. Propheten der moderne. (München, 1993) című katalógus 273. képéhez készült analízisét.
5. Augustin Clot párizsi műhelyében
6. Rippl-Rónai i. m. 49.
7. Rippl-Rónai József impressziói 1890-1900., Royal Szálló, Budapest, 1900.
8. Rippl-Rónai József i. m. 119.

